

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ

РЕПУБЛИКА СРПСКА
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
Природно-математички факултет
Број: 19-856/18
Датум: 11.04.2018. год.
БАЊА ЛУКА

ИЗВЈЕШТАЈ

о оцјени урађене докторске дисертације

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

- 1) Наставно-научно вијеће Природно-математичког факултета Универзитета у Бањој Луци је на сједници одржаној 04.04.2018. године донијело Одлуку број 19/3.789/18 којом је именovalo Комисију за преглед, оцјену и одбрану докторске дисертације. Комисија је добила задатак да напише Извјештај о оцјени урађене докторске дисертације „Демогеографски процеси на простору Града Источно Сарајево“.
- 2) Комисија:
  - Др Мира Мандић, ванредни професор, Природно-математички факултет, Универзитет у Бањој Луци, ужа научна област: Друштвена географија, предсједник;
  - Др Драшко Маринковић, редовни професор, Природно-математички факултет, Универзитет у Бањој Луци, ужа научна област: Друштвена географија, ментор, члан;
  - Др Даниела Арсеновић, доцент, Департман за географију, туризам и хотелијерство, Природно-математички факултет, Универзитет у Новом Саду, ужа научна област: Друштвена географија, члан.

- 1) Навести датум и орган који је именовао комисију;
- 2) Навести састав комисије са знаком имена и презимена сваког члана, научно-наставног звања, назива уже научне области за коју је изабран у звање и назива универзитета/факултета/института на којем је члан комисије запослен.

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

- 1) Мариана (Горан) Лукић Тановић
- 2) 24.03.1984. године, Сарајево, Босна и Херцеговина
- 3) Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет, смијер Настава географије, Магистар наставе географије.
- 4) Универзитет у Источном Сарајеву, Филозофски факултет, „Демографски развој града Источно Сарајево – стање и перспектива“, Друштвена географија, 24. октобар 2013. године.

- 5) Друштвена географија
6) 2014. године, смијер Географија

- 1) Име, име једног родитеља, презиме;
2) Датум рођења, општина, држава;
3) Назив универзитета и факултета и назив студијског програма академских студија II циклуса, односно последијипломских магистарских студија и стечено стручно/научно звање;
4) Факултет, назив магистарске тезе, научна област и датум одбране магистарског рада;
5) Научна област из које је стечено научно звање магистра наука/академско звање мастера;
6) Година уписа на докторске студије и назив студијског програма.

III УВОДНИ ДИО ОЦЈЕНЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

- 1) „Демогеографски процеси на простору Града Источно Сарајево“
2) 03.10.2014. године, Одлуком Сената Универзитета у Бањој Луци (бр: 02/04-3.3242-54/14).
3) Докторска дисертација структурално обухвата осам поглавља.
Поглавље „Увод“ написано је на 4. страници дисертације.
Поглавље „Теоријско-методолошка основа рада“ написано је од 5. до 14. странице дисертације и у њему се објашњава предмет, задатци и циљ истраживања, хипотезе рада, методологија научног истраживања и документациона и статистичка грађа и научни допринос.
Поглавље „Фактори размјештаја становништва Града Источно Сарајево“ написано је од 15. до 83. странице дисертације, а бави се саобраћано-географским положајем истраживаног простора, утицајем физичкогеографских фактора (геолошка грађа и рељеф, клима, хидрографија, земљиште и вегетација), историјата насељености и друштвеноекономских фактора. У овом поглављу посебно су сагледани насеобински фактори (дезинтеграција насеобинског система, величина и тип насеља, урбана и рурална насеља и просторно-функционална организација општина).
Поглавље „Демографски фактори и показатељи Града Источно Сарајево“ написано је од 84. до 135. странице дисертације, представља кључно поглавље рада и обухвата процјену броја становника за 1991. годину, броја становника и домаћинстава и територијални размјештај по попису из 2013. године, међупописну промјену броја становника у периоду 1991-2013. године, компоненте природног и миграционог кретања становништва, као и структуре становништва (полна и старосна, економска, образовна, национална и брачна).
Поглавље „Посљедице демографског развоја Града Источно Сарајево“ написано је од 136. до 216. странице дисертације и сагледава демографске ресурсе Града Источно Сарајево, даје пројекцију кретања становништва у будућности, као и преглед основних мјере популационе политике које се спроводе на истраживаном простору, односно приједлог мјера демографске ревитализације.
Поглавље „Закључак“ написано је од 217. до 219. странице дисертације, гдје су изведени основни закључци до којих се дошло током истраживања.
Поглавље „Литература и извори“ написано је од 220. до 230. странице дисертације, а чини га 162 навода цитирана литературе и извора.
Поглавље „Прилози“ дато је од 231. до 258. странице дисертације, а садржано обухвата 11 табела, 6 карата и 1 анкетни упитник.

4) Докторска дисертација под наведеним насловом написана је на 258 страница компјутерског текста А4 формата, у оквиру којег се налази 97 табела, 68 графикона и 33 карте, списак цитиране литературе и извора са укупно 164 навода, као и 18 додатних прилога који се налазе на крају рада. Дисертација обухвата осам поглавља: Увод; Теоријско-методолошка основа рада; Фактори размјештаја становништва Града Источно Сарајево; Демографски фактори и показатељи Града Источно Сарајево; Посљедице демографског развоја Града Источно Сарајево; Закључак; Литература и извори и Прилози.

- 1) Наслов докторске дисертације;
- 2) Вријеме и орган који је прихватио тему докторске дисертације
- 3) Садржај докторске дисертације са страничењем;
- 4) Истаћи основне податке о докторској дисертацији: обим, број табела, слика, шема, графикона, број цитиране литературе и навести поглавља.

IV УВОД И ПРЕГЛЕД ЛИТЕРАТУРЕ

1) Актуелно питање данашњице, демогеографски процеси свакако су изузетно значајни за Републику Српску, те и за простор који обухвата Град Источно Сарајево. Истраживање и сагледавање демографског развоја и демогеографских процеса битно је за цјелокупни друштвени развој и његово планирање у будућности. Демографска и демогеографска истраживања на простору Босне и Херцеговине у последње двије деценије била су отежана јер пописа становништва није било 22 године. Попис становништва који је спроведен 2013. године пружа могућност за детаљнија и прецизнија демографска истраживања. Несумњиво је да је на простору Града Источно Сарајево у том периоду дошло до великих демографских промјена и различитих демогеографских процеса. Источни дио Републике Српске свој друштвени развој темељи на економском, технолошком, социјалном, политичком, културном и еколошком развоју Града Источно Сарајево, а демографски развој и демогеографски процеси битна су компонента свеукупног друштвеног развоја.

Предмет истраживања докторске дисертације је међупописна промјена броја становника као и основне карактеристике пописа становништва 2013. године: број становника, густина насељености, размјештај становништва и структурна обиљежја. Истраживање обухвата и утицај физичкогеографских фактора на насељеност, друштвено-економску структуру као и анализу природног и механичког кретања становништва, мјере популационе политике и демографске пројекције. Сви наведени елементи су анализирани на нивоу Града Источно Сарајево, затим на нивоу општина, а поједине карактеристике и на нивоу насељених мјеста.

Циљ истраживања је био да се утврди карактер демогеографских процеса на овом простору, да ли су они истовјетни на цијелом простору Града Источно Сарајево, или се демогеографски процеси и њихов интензитет разликују у зависности од тога да ли је ријеч о урбаним или руралним дијеловима истраживане територије. Такође, циљ је и да се представе садашњи демографски ресурси и

потенцијали као и пројекције броја становника што је веома битно за будући развој истраживаног простора.

На основу дефинисаног предмета, задатака и циља истраживања, формирана је основна радна хипотеза као и помоћне хипотезе.

Основна хипотеза докторске дисертације гласи: На простору Града Источно Сарајево дошло је до великих демографских промјена и пораста броја становника усљед принудних миграција, али и позитивног миграционог салда унутрашњих миграција у послератном периоду.

Формирано је и неколико помоћних хипотеза:

- Присутан је процес нестајања (гашења) насеља, а са друге стране изражен процес урбанизације, односно урбане средине биљеже пораст броја становника, док је депопулација присутна у руралним срединама.

- Основне карактеристике природног кретања становништва су: негативан природни прираштај, сума укупног фертилитета недовољна за просту репродукцију становништва, помјерање старосне границе рађања и рађање мањег броја дјеце.

- Изражено је старење становништва на цијлом подручју града, а овај процес је посебно изражен у руралној средини.

- Очекује се смањење броја становника у будућем периоду.

2) Мало аутора се бавило темом која третира демографски развој и демогеографске процесе Града Источно Сарајево. Демографским проблемима Града Источно Сарајево делимично се бавио Горан Мутабија у докторској тези. „Просторно-функционална организација брдско-планинских простора Републике Српске на примјеру Сарајевско-романијске рагије” као и кроз научне радове „Миграције становништва Српског Сарајева са посебним освртом на становништво општина Српска Илица и Српско Ново Сарајево”, „Добриња – примјер неадекватног међуентитетског разграничења и промјене функције граница”, „Просторно-функционална организација Источног Сарајева”, „Нодално-функционална регионализација Сарајевско-романијске регије” и „Sarajevo-Romanija Region: A Fluid Space between the Rural and Urban”. Последњих неколико година овом проблематиком се највише бавила аутор ове докторске дисертације мр Мариана Лукић Тановић првенствено радећи магистарску тезу под насловом „Демографски развој града Источно Сарајево – стање и перспектива“. Ова проблематика обухваћена је и у њеним досада објављеним научним радовима: „Демографско стање града Источно Сарајево”, „Процес старења становништва са освртом на старење становништва града Источно Сарајево”, „Преображај викенд насеља и стање викендашких кретања на геопростору Паљанске котлине”, „The impact of relief on the distribution of the population in the area of East Sarajevo”, „The changes in natural movement of population in the city of East Sarajevo”, „Природни услови и ресурси као фактор социо-економског развоја Источног Сарајева”, „Internal migrations of population of the eastern part of the Republic of Srpska”, „Основне демографске карактеристике општине Пале” и The disintegration of settlements in Bosnia and Herzegovina – the example of Sarajevo/East Sarajevo”.

3) Процјене броја становника за Град Источно Сарајево, како је попис становништва 2013. године показао, биле су прилично непрецизне и увелико су превазилазиле стварни број становника. Према процјенама Републичког завода за статистику Републике Српске, Град Источно Сарајево 2001. године имао је 75 110 становника, 2006. године 74 363, а 2011. године 74 795 становника. Према резултатима пописа становништва у 2013. години, а према коначним резултатима које је објавила Агенција за статистику БиХ, Град Источно Сарајево има 61 516 становника, а према резултатима Републичког завода за статистику Републике Српске 59 916 становника. Уочава се да је то веома велика „грешка“ која прелази 10 000 становника. Ако поредимо процјену из 2011. године са пописом 2013. године, уочава се да је у граду за 13 279 односно 14 879 становника мање, те је то био довољан разлог да се истраживања дјелимично понове и наставе. Такође, раније нису постојали подаци о структурама становништва, осим веома непотпуних процјена локалних заједница, односно општина, па је у магистарској тези аутора мр Мариане Лукић Тановић за потребе анализе структура становништва спроведено анкетно истраживање, док су сада и ти подаци доступни.

4) Научни допринос докторске дисертације огледа се у томе што се први пут истраживање темељило на научној анализи пописа становништва 2013. године за простор Града Источно Сарајево. Јадан од доприноса овог истраживања је и тај што је урађена процјена броја становника овог простора за 1991. годину за насеља подељена ентитетском границом и на тај начин омогућена компарација последња два пописа становништва. Утврђено је у ком правцу се кретао демографски развој у дугом међупописном периоду, односно установљено је који су простори захваћени депопулационим процесом, а који простори биљеже пораст броја становника. Идентификовани су демогеографски процеси присутни на простору Града Источно Сарајево. Доказане су и поткрепљене, помоћу раније наведених метода и техника рада, хипотезе постављене на почетку истраживања. Урађена је анализа физичкогеографских фактора и утврђено који од фактора су највише утицали на насељавање простора. Представљен је и демографско-историјски развој простора Града Источно Сарајево и указано на ток демографског развоја кроз историјске периоде. Осим истраживања заснованог на литератури и званичним изворима података, истраживање је обухватило теренски рад, анкетање и интервјуисање, а направљено више демографских тематских карата у програму ArcGis. Научни допринос представља и израда функционалне типологије општина и типологије остаријелости популације Града Источно Сарајево, као и први пут урађена анализа демографских ресурса и потенцијала овог простора. Посебан значај има и израда пројекције становништва Града Источно Сарајево, као и сагледавање и приједлог мјере ревитализације и популационе политике.

- 1) Укратко истаћи разлог због којих су истраживања предузета и представити проблем, предмет, циљеве и хипотезе;
- 2) На основу прегледа литературе сажето приказати резултате претходних истраживања у вези проблема који је истраживан (водити рачуна да обухвата најновија и најзначајнија сазнања из те области код нас и у свијету);
- 3) Навести допринос тезе у рјешавању изучаваног предмета истраживања;
- 4) Навести очекиване научне и прагматичне доприносе дисертације.

V МАТЕРИЈАЛ И МЕТОД РАДА

1) Највећи значај у истраживању демогеографских процеса има научна обрада статистичких података за потребе друштвене праксе, који су преузети од званичних статистичких институција: Републичког завода за статистику Републике Српске, Агенције за статистику БиХ и Федералног завода за статистику Босне и Херцеговине. Као извори, користили су се и подаци општинских институција Града Источно Сарајево, подаци из основних и средњих школа, подаци из матичних књига рођених, умрлих и вјенчаних, као и подаци до којих се дошло теренским радом, интервјуисањем и анкетирањем. Приликом истраживања, као секундарни извор коришћена је доступна домаћа и страна литература о проблемима демографског развоја, демогеографским процесима, демографским моделима, депопулацији и старењу становништва.

Овакво истраживање захтијевало је коришћење различитих метода, техника рада и алата, па је примијењен низ научних метода, од традиционалних до савремених, а усклађених са демографским истраживањем. У раду је примијењен, прије свега, метод географске анализе и синтезе. Посебно мјесто у демогеографским истраживањима заузима математичко-статистички метод који је неизоставан приликом прикупљања података о просторним, временским и другим одредницама. Такође, за обраду прикупљених података коришћени су метод класификације, метод систематизације, компаративни метод и метод генерализације, метод конкретизације, дескриптивни метод, метод моделирања и др. Поред наведених метода, значајно мјесто заузима картографски метод који се користи за предствалање основних географских карактеристика простора. Посебна пажња посвећена је изради тематских карата демографских показатеља.

Основна техника која се користила за израду карата демогеографских показатеља је GIS технологија, програмски пакет ArcGis 10.3.1. Све тематске карте ауторско су дјело, израђене у наведеном програму. Утицај физичкогеографских фактора на размјештај становништва сагледаван је кроз анализу утицаја рељефа, климе, вода, земљишта и вегетације. Размјештај становништва по хипсометријским нивоима урађен је помоћу Дигиталног елевационог модела - DEM-а у софтверској апликацији ArcGis 10.3.1. у резолуцији 30m. Просјечна надморска висина насељених мјеста добијена је као аритметичка средина свих хипсометријских тачака на растерском моделу терена. Основне климатске карактеристике, њихов утицај на становништво, обрађене су на основу података добијених из Републичког хидрометеоролошког завода Републике Српске и Федералног хидрометеоролошког завода Босне и Херцеговине. Хидрографске карактеристике сагледане су из угла утицаја главних водотока на формирање насеља и значаја за водоснабдевање становништва. Такође, обрађене су главне карактеристике тла и вегетације. Историјат насељености сагледан је кроз неколико периода - праисторијски, римски, средњи вијек, турски период, аустроугарски, период СХС, период СФРЈ. Користећи доступну историјску грађу и литературу о развоју сарајевског краја, дошло се до података о становништву који су анализирани и табеларно и графички представљени. Насеобински фактори сагледани су кроз неколико сегмената: од дезинтеграције насеобинског система, преко величине и типа насеља, до подјеле на

рурална и урбана насеља. Прво су анализирани и аргументовани дезинтеграциони процеси који су захватили простор Града Сарајева, и који су проузроковали подјелу система насеља између ентитета, те изазвали бројне развојне проблеме, који се између одсталог, манифестују у укупном демографском развоју, што је и тема докторске дисертације. Све је представљено табеларно, графички и картографски. Затим је, користећи резултате пописа 2013. године, анализирана, класификована, табеларно, графички и картографски представљена величина и тип насеља према просјечној површини и демографској величини. Када је ријеч о подјели насеља на урбана и рурална, коришћена је методологија која у обзир узима демографску величину, односно број становника и густину насељености, као и социоекономски показатељи.

На основу доступних података, анализирана је просторна и функционална организација јединица локалне самоуправе и њихова привредна структура из којих се виде укупне развојне могућности. Урађена је функционална типологија општина моделом тернарног дијаграма и Хојтовог индекса. У потпоглављу Друштвено-економски фактори, извршена је секторска анализа привредних дјелатности према подацима Републичког завода за статистику Републике Српске за 2013. годину. Сваки сектор представљен је кроз број пословних субјеката у сектору и број запослених. У оквиру кварталног сектора, посебна пажња је посвећена образовању. Извршена је анализа образовања кроз предшколско, основно, средње и високо образовање. Детаљније је предочена анализа основног образовања, односно броја ученика у основним школама у периоду од школске 1990/91. године до школске 1995/96. године. Сагледавано је колико су ратне миграције утицале на повећање броја становника преко повећања броја ученика у основним школама на простору Града Источно Сарајево. Методологија је подразумијевала прикупљање података о броју ученика.

Компаративном анализом утврђене су промјене до којих је дошло у међупописном периоду са посебним освртом на депопулацију руралних простора. Према подацима пописа 2013. године, анализиран је и представљен број становника, густина насељености, а помоћу метода просјечне удаљености, индекса ареалности, индекса корелације, Лоренцове криве, на нивоу општина и општинских центара, приказан је територијални размјештај становништва. Анализиране су и основне карактеристике домаћинства: број домаћинства, просјечна величина, самачка домаћинства према типу насеља и домаћинства која обављају пољопривредну активност. Затим је анализирано природно кретање становништва, односно урађена је анализа наталитета, фертилних карактеристика, морталитета и природног прираштаја. Методологија је подразумијевала прикупљање података о виталној статистици, анализу, синтезу, компарацију, табеларно, графичко и картографско представљање. Природно кретање анализирано је за период од 1996. до 2016. године по општинама Града Источно Сарајево. Треба нагласити да су урађене и стопе природног кретања (стопе наталитета, морталитета, фертилитета, природног прираштаја) за период од 1996. до 2016. године, а на основу ревидираних података о броју становника које је објавио Републички завод за статистику Републике Српске. Ревидирани подаци израђени су на основу резултата пописа становништва спроведеног у октобру 2013. године, као и годишњих резултата обраде статистике

природног и миграторног кретања становништва.

У оквиру поглавља о природном кретању, посебно су анализирани фертилне карактеристике становништва по попису 2013. године, а методологија је, поред стандардне анализе и синтезе, подразумевала и израду таблица фертилитета за сваку општину Града Источно Сарајево. У анализи миграционих кретања становништва, проблем је представљао то што не постоји адекватна статистика о вањским миграцијама. Миграциона кретања на простору града сагледана су из угла принудних миграција и процеса избјеглиштва, јер су битно утицали на демографску ситуацију овог простора. Кроз анализу миграционих обиљежја према попису 2013. године према подацима Републичког завода за статистику РС, урађена је и анализа унутрашњих миграција у периоду од 2007. године, од када се води статистика унутрашњих миграција, до 2016. године. Обрађене су основне структуре становништва - полно-старосна, економска, образовна, етничка и брачна. Посебна пажња била је усмјерена на старосну структуру становништва која је сагледана из више аспеката - преко основних показатеља старости, коефицијената и индекса старости и младости, док је процес старења доказиван методом израчунавања просјечне и медијалне старости по општинама Града Источно Сарајево. Урађена је типологија старости становништва по општинама града, и то са посебном пажњом усмјереном на старење становништва руралних простора.

Посљедице демографског развоја Града Источно Сарајево сагледане су кроз: демографске ресурсе града, пројекције становништва до 2033. године, мјере популационе политике које се спроводе у Републици Српској и на нивоу општина Града. Демографски ресурси и потенцијали Града Источно Сарајево, истражени су и представљени помоћу два метода. Први је метод израчунавање индекса демографских ресурса помоћу 15 демографских варијабли, а други метод је валоризација демографских показатеља на основу којих се врши категоризација демографских прилика простора. За израду пројекција становништва коришћен је компаративни метод и три варијанте пројекције. За израду пројекција становништва било је потребно за сваку општину Града Источно Сарајево урадити таблице морталитета. Извор података за мјере популационе политике које се спроводе на нивоу општина Града Источно Сарајево био је метод анкетања, а свакој општини је упућен анкетни упитник који се односио на мјере популационе политике.

2) Примјењене методе истраживања су у потпуности адекватне, довољно тачне и савремене узимајући у обзир достигнућа на овом пољу истраживања. Испитивани параметри дају довољно елемената за поуздано истраживање, а статистичка обрада података је адекватна и свеобухватна.

1) Објаснити материјал који је обрађиван, критеријуме који су узети у обзир за избор материјала;

2) Дати кратак увид у примјењени метод истраживања при чему је важно оцијенити сљедеће:

1. Да ли су примјењене методе истраживања адекватне, довољно тачне и савремене, имајући у виду достигнућа на том пољу у свјетским нивоима;
2. Да ли је дошло до промјене у односу на план истраживања који је дат приликом пријаве докторске тезе, ако јесте зашто;
3. Да ли испитивани параметри дају довољно елемената или је требало испитивати још неке, за поуздано истраживање;
4. Да ли је статистичка обрада података адекватна.

VI РЕЗУЛТАТИ И НАУЧНИ ДОПРИНОС ИСТРАЖИВАЊА

1) Користећи утврђену научну методологију и литературу, реализовани су постављени циљеви и потврђена је основна радна хипотеза да је на простору Града Источно Сарајево дошло до великих демографских промена и пораста броја становника усљед ратних миграција, али и позитивног миграционог салда унутрашњих миграција у послератном периоду. Потврђено је да постоје велики демографски проблеми као што су депопулација руралних простора, старење становништва, недовољно рађање, негативан природни прираштај, негативне промјене у структурама становништва и неадекватна популациона политика. У међупописном периоду дошло је до повећања броја становника. Урбане средине биљеже раст, а депопулација карактерише руралне средине. Допринос овог истраживања је то што је урађена процена броја становника за 1991. годину на нивоу насељених мјеста, па је омогућена компарација последња два пописа становништва на простору Града Источно Сарајево. На основу тога утврђене је карактер демографских процеса по више демографских елемената, као основа за дефинисање стратегија демографског развоја, као и укупног развоја посматраног простора.

2) Добијени резултати су јасно приказани, правилно, логички и јасно тумачени, при чему је аутор докторске дисертације испољио довољно критичности. Добијени резултати приказани су различитим демографским моделима и методолошко-техничким поступцима, те су из њих јасно видљиви динамика и испољеност демографских показатеља и процеса, као и њихови просторни односи.

3) Допринос докторске дисертације огледа се у томе што се истраживање темељило на научној анализи пописа становништва 2013. године за простор Града Источно Сарајево, који нуди поуздане податке о броју становника и структурним обиљежјима, што је од изузетног значаја за будућу стратегију демографског развоја. Резултати истраживања су веома значајни у погледу моделирања и картирања демографских показатеља, тако да је за простор Града Источно Сарајево направљено више демографских тематских карата у програму ArcGis. У ранијим истраживањима нико се није бавио просторним обухватом руралних и урбаних цјелина, те је први пут одређена урбана и рурална површина Града Источно Сарајево. Допринос представљају извршене типологије општина Града Источно Сарајево - функционална типологија и типологија остарјелости. Посљедице демографског развоја сагледане су помоћу методологије која раније није примјењивана на истраживаном простору. Обједињавањем доступних демографских показатеља, указано је на демографске ресурсе и потенцијале кроз индекс демографских ресурса и валоризацију демографских показатеља. Овај сегмент истраживања употпуњен је израдом пројекције демографског развоја Града Источно Сарајево.

1) Укратко навести резултате до којих је кандидат дошао;

2) Оцијенити да ли су добијени резултати јасно приказани, правилно, логично и јасно тумачени, упоређујући са резултатима других аутора и да ли је кандидат при томе испољавао довољно критичности;

3) Посебно је важно истаћи до којих нових сазнања се дошло у истраживању, који је њихов теоријски и практични допринос, као и који нови истраживачки задаци се на основу њих могу утврдити или назирати.

VII ЗАКЉУЧАК И ПРИЈЕДЛОГ

1) Научна вриједност ове докторске дисертације огледа се у њеном доприносу у развоју научне области Друштвене географије.   2) На основу укупне оцјене дисертације Комисија предлаже да се докторска дисертација под називом „Демогеографски процеси на простору Града Источно Сарајево“ прихвати, а кандидату мр Мариани Лукић Тановић одобри одбрана.
1) Навести најзначајније чињенице што тези даје научну вриједност, ако исте постоје дати позитивну вриједност самој тези;   2) На основу укупне оцјене дисертације комисија предлаже: - да се докторска дисертација прихвати, а кандидату одобри одбрана,   - да се докторска дисертација враћа кандидату на дораду (да се допуни или измијени) или   - да се докторска дисертација одбија.

Датум: 10.04.2018. године

ПОТПИС ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1.
 Др Мира Мандић, ванредни професор,
 Природно-математички факултет,
 Универзитет у Бањој Луци, ужа научна
 област: Друштвена географија,
 председник
2.
 Др Драшко Маринковић, редовни
 професор, Природно-математички
 факултет, Универзитет у Бањој Луци,
 ужа научна област: Друштвена
 географија, ментор, члан;
3.
 Др Даниела Арсеновић, доцент,
 Департман за географију, туризам и
 хотелијерство, Природно-математички
 факултет, Универзитет у Новом Саду,
 ужа научна област: Друштвена
 географија, члан.

ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ: Члан комисије који не жели да потпише извјештај јер се не слаже са мишљењем већине чланова комисије, дужан је да унесе у извјештај образложење, односно разлог због којих не жели да потпише извјештај.